

להפצת תורתו של הגהק
רבי הלל פאלאק זצלה"ה
אבדיק סאטערענען
בעל הקודש הילולים

פרי קודש הילולים

בס"ד | ויחי תשפ"ה | גליון מס' 145 | שנה ג'

דברי תורה על פי הספה"ק "קודש הילולים"

ליהודה היה צד ספק שמא המשנה למלך הוא יוסף

שים נא ידך תחת ירכי ועשית עמדי חסד ואמת וגו' (בראשית מז, כט).

שבטלה כהונה (כתובת קג, ב; ועיי"ש בתנ"ח אותו היום), שאין לגביו דין טומאת מת, כי הוא נחשב כחי.

ולפי זה אפשר לתרץ את קושיית השל"ה, דמכיון שיעקב אבינו משאיר בן צדיק, הרי הוא כחי, ולא שייך לגביו "ותבואו ותטמאו את ארצו", ושפיר אפשר להביאו לארץ ישראל.

וזה מה שהשיב לו יוסף, "אנכי אעשה כדברך", שאצווה לבניי גם כן, שאחרי חיי ימשיכו לילך בדרך התורה והמצוות. וגם זה יזקק לזכותך, כי "החוט המשולש לא במהרה ינתק" (קהלת ד, יב), ומי שהוא ובנו ובן בנו הולכים בדרך התורה יזכה להיות תמיד איש חי (ע"ד שאמרו חז"ל בבא מציעא פה, א עיי"ש).

(ח"א קכד)

רש"י הקשה השל"ה הק' (פרשת ויחי, תורה אור) בשם הזוהר הק', האך ביקש יעקב אבינו ע"ה להיקבר בארץ ישראל, אם נפטר בחוצה לארץ. ועוד אמרו חז"ל (ירושלמי כלאים פ"ט סוף ה"ד; כתובות פ"ב סוף ה"ג; ועי' כתובות קיא), כי מי שנפטר בחוץ לארץ ומובא להיקבר בארץ ישראל, עליו נאמר (ירמיה ב, ז) "ונחלתי שמתם לתועבה" בחייכם, "ותבואו ותטמאו את ארצו" במיתתכם. ומתרץ, שבכל מקום שהלך יעקב אבינו גם בחוץ לארץ היה זה אורא דארץ ישראל, וכמו שאמר לו הקב"ה (לעיל מ, ד), "אנכי ארד עמך מצרימה", עת"ד.

ולי נראה, כי הנה אמרו חז"ל (בבא בתרא קטו, א), שכל המניח בן צדיק כאילו לא מת, ולכן ביקש יעקב מיוסף, שאף אחר מיתתו יתנהג על פי רצון ד', וזה יזקק לזכותו שאף אחרי חיייו יחשב כחי. וזהו חסד של אמת, "חסד שעושים עם המתים", שהרי הם כחיים. וכמו אצל רבינו הק', שבמיתתו הכריז ר' חייא

על ידי האחדות זוכים כולם לברכות כולם

כל אלה שבטי ישראל שנים עשר וזאת אשר דבר להם אביהם ויברך אותם איש אשר פברכתו ברוך אתם (בראשית מט, כח).

שהוסיף וברכם שאם יהיו כולם באחדות, אזי "גדול השלום" שהוא כלי מחזיק ברכה לישראל (עוקצין פ"ג מ"ב), שאז כולם נחשבים כגוף אחד עם אברים מחולקים, שבהיטיב עם אחד ייטב עם כל הגוף. וזהו שאמר הכתוב "כל אלה שבטי ישראל שנים עשר וזאת אשר דבר להם אביהם", והיינו כאשר יהיו שבטי ישראל בשלום, אזי יזכה כל אחד ל"איש אשר כברכתו ברוך אותם", שלכל אחד יגיעו ברכות כולם.

(ח"א קל)

פירש רש"י "לא היה לו לומר אלא "איש אשר כברכתו ברוך אותם" מה תלמוד לומר "ברך אותם", לפי שנתן ליהודה גבורת ארי ולבנימין חטיפתו של זאב ולנפתלי קלותו של אילה, יכול שלא כללן כולם בכל הברכות תלמוד לומר "ברך אותם". ויש להבין, אם אכן ברוך את כולם בברכת כל אחד ואחד, למה אם כן לא ברוך מלכתחילה את כולם כאחד.

ונראה לומר, דבאמת ברוך את כל אחד ברכה בפני עצמו, לעצמו, אלא

חשיבות לימוד התורה וקיום המצוות לעילוי נשמת ההורים

(בהפטרה) ויקרבו ימי דוד למות ויצו את שלמה בנו לאמר. אנכי הלך בדרךך כל הארץ וחזקת והיית לאיש. ושמת את משמת ד' אלקיך וגו' (מלכים א' ב, א-ג).

יש לדקדק מהו "לאמר", הלא דוד צוה כן לשלמה בנו, ולמי יאמר זאת. ונראה לפרש, דהנה הצדיקים במיתתם קרויים חיים (ברכות יח, א), אך מי שאינו במדרגה זו, זקוק לזכות התורה והמעשים טובים של יוצאי חלציו, לעילוי נשמתו לאחר חייו.

(ח"א בהקדמה למהד"ק ומהד"ב)

וזהו שאמר דוד המלך ע"ה לבנו שלמה, שלא יתלה ויאמר שאביו היה

"...ואולי אם המצא תמצא איזה דברי אגדה אשר ראוי לאמרם
בשבילי, אולי אבנה גם אני בעבורכם..." שם בהקדמה

"וזאת באתי לרשום איזה ליקוטים למען ירוץ הקורא, ולאמר
בשבילי איזה דבר בכל שבוע..." קודש הילולים ח"א עמ' ז'

דברי תענוגים

מאת רבינו בנימין וואלף בן רבינו יואל זצ"ל רייכלס אב"ד שאפי, חותנו של רבינו הילל הזקן זצ"ל אב"ד אייבשיץ

מדוע חשש פרעה שיוסף יספר למצריים שהוא אינו מכיר בלשון הקודש

אבי השביעני לאמר וגו' בארץ כנען שמה תקברני. ויאמר פרעה עליה וקבור את אביך כאשר השביעך.

פירש רש"י, 'כאשר השביעך' - ואם לא בשביל השבועה לא הייתי מניחך. אבל ירא לומר עבור על השבועה, שלא יאמר, אם כן אעבור על השבועה שנשבעתי לך, שלא אגלה על לשון הקודש שאני מכיר, עדיף על שבעים לשון, ואתה אינך מכיר בו, כדאיתא במסכת סוטה (דף לז:).

ומקשים המפרשים, למה היה ירא פרעה שיוסף יגלה שהוא אינו מכיר בלשון הקודש, האם לא היה די לפרעה בידיעת ע' לשון כדי למלוך. ותיירץ המהר"ל מפראג בספרו גור אריה, אם היה [יוסף] מגלה שהיה יודע בע' ואחד לשון, היה נראה שהוא ראוי למלוך על כל הלשונות, וראוי למלוכה יותר מן

פרעה וכו'. והיו מורדים בפרעה ומילכו עליהם מי שהוא יותר ראוי למלוכה, עכ"ל.

והנה כתב הר"ן (גדרים סה), שהסנהדרין התירו לצדקיהו את שבועתו לנבוכדנצר, משום דלדבר מצוה מתירין וכו', וגם מצות המלך שמצוה עליהם להתירו, מצוה היא ועליהם לקיים, עכ"ל. ואם כן, מדוע לא אמר גם פרעה ליוסף, שיתיר את שבועתו משום ציווי המלך. אבל עפ"י דברי המהר"ל מבואר, שפרעה ויוסף הבינו בינם לבין עצמם, שעפ"י נימוסי מצרים פרעה אינו ראוי למלוכה, כי יוסף בקי יותר ממנו בלשון נוספת. ואם כן אין עליו לקיים את ציווי המלך, והמצוה שעליו לכבד את אביו במוות, ולקיים לו את שבועתו, קודמת. ולכן חשש פרעה שיוסף עלול לגלות למצריים שהוא עדיף על פרעה, כדי שימילכו אותו, ואז יוכל לקיים את שבועת אביו.

רק אחרי העברת הבכורה ליוסף הסביר לו יעקב מדוע נקברה רחל בדרך

ועתה שני בניך הנולדים לך בארץ מצרים וגו'. ואני בבואי מפרץ מתה עלי רחל בארץ כנען בדרך וגו'.

פירש רש"י, ואע"פ שאני מטריח עליך להוליכני להיקבר בארץ כנען, ולא כך עשיתי לאמך וכו', וידעתי שיש בלבך עלי תרעומת. אבל דע לך, שעל פי הדיבור קברתיה שם וכו', עכ"ל. ויש להבין, מדוע לא נימק זאת יעקב מיד אחר שאמר ליוסף, 'ונשאתני ממצרים וקברתני בקבורתם', אלא רק אחר שאמר לו, 'ועתה שני בניך וגו'.

והנראה לי ליישב על נכון, דאיתא במסכת בבא בתרא (דף קג), שהבכורה ניתנה ליוסף, מותך צניעות שהייתה בה ברחל, שמסרה את הסימנים ללאה.

ולכאורה יש לפקפק ולומר, דרחל לא עשתה טוב במסירת הסימנים. חדא, שהייתה עלולה לגרום מכשול של בני תמורה (גדרים כ). ועוד, דממה נפשך, אם יעקב ישאנה אחרי לאה, תגרום לו בזה לישא שתי אחיות. ואם לא ישא אותה, נמצא שזילזלה במשכב הצדיק. וכמו שאירע מאוחר יותר, שבגלל חטא כזה לא זכתה להיקבר עמו (רש"י לעיל ל, ט).

אבל בוודאי שאין הדבר כן, וזכות מסירת הסימנים היא העומדת לישראל

בגלותם. כדאיתא במדרש (פתיחתא דאיכ"ר כד), שרחל מבקשת רחמים על בניה בזכות שמסרה את הסימנים לאחותה. "מיד נתגלגלו רחמיו של הקב"ה ואמר, בשבילך רחל אני מחזיר את ישראל למקומן וכו', כי יש שכר לפעולתך וגו' וישבו בנים לגבולם". ומוכח דשפיר עבדה רחל שמסרה את הסימנים, שהרי על זה נאמר ויש שכר לפעולתך.

ועל פי כל זה יבואר, שיוסף הבין שרחל נקברה בדרך עפ"י הדיבור, אלא שהיה סבור שהטעם הוא כיון שזילזלה בשכיבת הצדיק, או משום שלא עשתה כדן במסירת הסימנים. אבל כשאמר יעקב ליוסף, 'ועתה שני בניך וגו', ופירש"י, בחשבון שאר בניי הם ליטול חלק בארץ וכו'. 'שכם אחד', היא הבכורה שיתלו בניו שני חלקים, עכ"ל. והבכורה הלוא ניתנה להם בזכות הצניעות של רחל במסירת הסימנים, כדאיתא בגמרא הני"ל. אם כן, כיון דשפיר עבדה, מעתה הוצרך יעקב לנמק ליוסף, 'שעל פי הדיבור קברתיה שם, שתהא לעזרה לבניה כשיגלה אותם נבזראדן וכו', יצאת רחל על קברה ובוכה ומבקשת עליהם רחמים וכו', והקב"ה משיבה, 'יש שכר לפעולתך'. דהיינו שכר על מסירת הסימנים, דשפיר עבדה, וכדן ניתנה לה הבכורה, ודוק. וקל להבין, ונכון.

בקשת עזרה

אחד מצאצאי רבינו הגה"ק זצ"ל, ה"ה הרה"ח חיים בן ציון זאב פרידלנדר הי"ו מניו יורק, (נכד של בתו הבכורה של רבינו מרת מרים רחל געוירץ ע"ה), מבקש את עזרת ציבור קוראי העלון לסייע לו לברר את מקום מנוחתו של זקינו

רבי יעקב געוירץ זצ"ל חתן רבינו.

כפי מה שמקובל אצל משפחתו, לאחר פטירת אשתו הרבנית ע"ה, עלה רבי יעקב לארץ ישראל ונסתלק שם בערך בשנת תר"ע. כל היודע דבר או מראה מקום למצוא את מקום קבורתו,

מתבקש לפנות אליו בטל. 1-845-222-6121 או בכתובת: 4263404@GMAIL.COM

דברי ברכה

מזל טוב לצאצאי רבינו הגה"ק זצ"ל

הרה"ח אברהם יהודה פולק הי"ו ולחתנו הרה"ח יצחק קליינברט הי"ו ולחתנו הרה"ח ברוך הכהן גולדשטיין הי"ו לרגל הולדת הנין-הנכד-הבן ני"ו

הרה"ח אליעזר פולק הי"ו ולחתנו הרה"ח משה יעקב וירצברגר הי"ו לרגל הולדת הנכד-הבן ני"ו

יהי רצון שיזכו לרווח מכל יוצ"ח רב תענוג ונחת דקדושה לתפארת אבות, הם וכל משפחתם, ויתקיים בהם במהרה "בגלל אבות תושיע בנים ותביא גאולה לבני בניהם", אמן.

נא להתפלל וללמוד לזכות הרה"ח יואל בן חוה גיטל הי"ו לרפואה שלימה במהרה בתוך שאר חולי ישראל

בערש"ק י' בטבת חל יום היארצייט של בתו של רבינו הגה"ק זצ"ל הבתולה ריזל בת רבי הילל ע"ה שנקטפה בדמי ימיה ביום י' טבת תרל"ו נא ללמוד ולהתפלל לעילוי נשמתה

לעילוי נשמת

הרה"ח יוסף נפתלי ב"ר אברהם הירש זצ"ל נלב"ע יא טבת תשמ"ה תנצב"ה

"...מי שזכה להיות לו בנים וחתנים צדיקים וכו' המעשים שלהם יהיו לו למשען בעולם הבא וכו' ואין לנו חסד גדול מזה..." (קודש הילולים בהקדמה)

"עיקר כיבוד אב ואם לעשות רצון אבינו שבשמים כי זה נחשב לאבות כאילו המה עושים, והעיקר לקבוע עתים בכל יום ויום לתורה..." (שם)